

BLACK POLITICS

Fekete polgárjogi
küzdelem az USA-ban
1945 után :

Fekete politika Marcus
Garveytől Barack
Obamáig

6. RÉSZ

HARMADIK PÁRTISÁG = FEKETE PÁRT ?

A Black Politics tanulmányorozatban kísérletet teszünk az amerikai fekete politika összefoglalására. A téma könyvtárnyi irodalmára való tekintettel áttekintésünk teljességre nem törekedhet.

Az összeállításban a századforduló civil kezdeményezéseitől Obama elnökké választásáig mutatjuk be a főbb fekete politikai követeléseket, ügyeket, képviselőket, és a rájuk adott intézményi válaszokat. Ez utóbbiak a mindenkori amerikai elnökjelöltek, kormányzók kampányait, a közpolitikai javaslatokat, és jogi lépéseket jelenti.

Ezen kívül az elemzések kiegészülnek társadalom és intézménytörténeti adatokkal, illetve néhány kampány, így az 1960-as Robert Kennedy, Jesse Jackson 1984-es és Barack Obama 2008-as elnökválasztási kampányainak részletes bemutatásával.

Kiinduló hipotézisünk, hogy Obama sikere nem választható el az őt megelőző történelmi eseményektől, így a déli rasszista Jim Crow rendszer felbomlásától, az 1930-as évek fekete közösségi kezdeményezéseitől, vagy a politikai szocializációban fontos szerepet játszó egyház kampány-tevékenységétől.

Szükségesnek érezzük azt is bemutatni, hogy voltaképpen nem létezik egységes fekete identitás, hanem egy koronként és társadalmanként nagyon is különböző társadalmi konstrukcióról van szó, amelynek létezik egy külvilág számára létrehozott változata, és sok, alternatív fekete identitás is. Ezen kívül figyelmet fordítunk a fekete politikusok médiabeli reprezentációjára is.

Az elemzések nyitva hagyják azt a kérdést, hogy vajon létezik-e hosszú távon önálló, a két nagy párton kívül egy harmadik politikai erő, amely kifejezetten a fekete szavazók képviseletére jött létre. Ha igen, akkor ez feltehetően beleillik többi rendszerellenes, a két nagy párt politikájával elégedetlen protest politikai tömörülésekbe..

A kiadó bízik abban, hogy a téma tanulmányozása akár a magyar etnikai kisebbségi kérdések megoldásához és integrációs formák kidolgozásához is ötleteket, mintákat nyújthat.

6. rész

Harmadik pártiság = fekete párt?

A fekete politikai elit a 19. század vége óta többször is kísérletet tett, hogy a Demokrata Párt és a Republikánus Párt által uralt két pólusú politikai mezőt három pólusúvá alakítsák, elsősorban azzal a céllal, hogy a fekete szavazók érdekeit hatékonyabban tudják képviselni. Ez magában foglalt egy kifejezetten a fekete közösség problémái iránt érzett fogékonyságot és felelősséget is, amelynek hatására a fekete politikusok autentikus közösségen belüli személyként tudták megfogalmazni és képviselni a fekete közösség érdekeit.

A Coloured Independent Party volt az első ilyen rövid életű Harmadik Párt típusú kezdeményezés 1883-ban a Pennsylvaniában, valamint a Negro Protective Party 1897-ben Ohio-ban, a Black South Carolina Progressive Democratic Party 1944-ben. A Mississippi Freedom Democratic Party aktívan támogatta a Déli szegregáció ellenes kampányokat a 60-as években.

Szintén ebben az évtizedben, 1965-ben tűnt fel a politikai palettán Alabamában, Lowndes megyében, a Freedom Organization támogatásával a Black Panther Party, a Freedom Now Party Michiganban és New Yorkban, és a United Citizens Party of South Carolina 1970-ben. Az itt felsorolt pártok mindegyike elfogadta a kapitalista társadalmi berendezkedést. A politikát elektori képviselő útján képzelték el, és a politikai rendszer intézményes működését sem akarták alapjaiban megváltoztatni.

Az FBI hosszabb ideje stratégiai célként tűzte ki, hogy Martin Luther Kinget, mint fekete vezetőt, teljesen hiteltelenné tegye. Ennek elérése céljából 1964 áprilisában J. Edgar Hoover igazgató utasítást adott pár ügynöknek, és King felételezett házasságon kívüli kapcsolatairól titokban készült felvételeket jutattak el King feleségének, Corettának, hogy ilyen módon tegyék tönkre a házasságát és személyes hitelét a fekete közösségen belül.

Kingnek pedig egy névtelen levelet küldtek, melyben öngyilkosságra szólították fel még azelőtt, mielőtt napvilágra kerülnének a bizonyítékok...

1964-ben a Mississippi Freedom Democratic Party (Victoria Gray, Anne Devine, Fannie Lou Hamer) Atlantában, New Jerseyben indított képviselőket.

A 60-as években több, fekete politikai formáció is megjelent, így a Coalition Peace and Freedom Party, Wisconsin Alliance, a Chichagóban és New Yorkban induló Young Lords, vagy a Black Party Oaklandban Kaliforniában.

1968-ban a Peace and Freedom Party indult az elnökválasztáson, és Elridge Cleanert (tagja a Black

Panthernek is) indították elnökjelöltként. Az évtizedben szerveződő fekete politikai és civil kezdeményezéseknek nem volt könnyű dolga, mert a COINTELPRO (Counter Intelligence Program), az FBI tükör megfigyelő akcióinak keretében az összes ilyen kezdeményezést dokumentálta.

A rendőrség és az FBI a későbbiekben is igyekezett rajta tartani a szemét - hírszerzési céllal - nem csak a fekete politikusokon, hanem politikai szervezeteken is. Az 1970-es évek elején Washington DC-ben a rendőrségi politikai megfigyelő csoport egy sor fekete politikai-társadalmi szerveződés működését követte figyelemmel, így a Howard University Committee to Free Angela Davis-t, a Black People Party-t a People Coalition for Peace and Justice-t, a 'Tenants' Rights Workshop-ot, sőt a RAP INC-t - egy helyi drogrehabilitációs központot - is megfigyelt.

1968-ban Charlene Mitchell volt az első fekete nő, aki az Egyesült Államok Elnöke címért indult a Kommunista Párt jelöltjeként. Elridge Cleaver pedig aki a Black Panther Party információs miniszterének tisztségét is viselte, a Peace and Freedom Party jelöltjeként szerepelt.

A Congressonal Black Caucus (CBC) - az egyik legjelentősebb fekete politikai szervezet - megalapításakor 1969-ben felmerült, hogy ne csak a feketék, hanem a többi kisebbség, a kínaiak, puerto ricóiak, zsidók politikai képviseletét is elláthatná. De mivel a szervezetet csak feketék alapították, ezt az ötletet végül elvetették.

A CBC szervezeti struktúrájára a korai években a kormánnyal szembeni ellenállás volt a jellemző, ezért több mint egy éven keresztül visszautasították hogy válaszoljanak Nixon közös találkozóra vonatkozó felkérésére, és bojkottálták Nixon 1971-es januári, új évet köszöntő beszédén való részvételt. A CBC tagjai közül csak Ed Brooke, Massachusetts szenátora vett részt, aki '72-ben az egyetlen fekete republikánusként került be a Kongresszusba.

Végül a Nixonnal való találkozóra két hónappal később, márciusban került sor, amelyen a CBC vezetői hatvan pontban közpolitikai javaslatot fogalmaztak meg a kormánnyal felé. Erre Nixon vegyes, de udvarias fogadtatása volt a válasz. A szervezet - küldetése szerint - „a fekete politikai erő konkrét megnyilvánulásaként” kívánt tevékenykedni.

Ugyanakkor a CBC alapítói között is komoly fenntartások voltak a szervezeti működésről, amelyet többen önsorsrontónak tartottak, mert nem tudott egységes politikai álláspontot képviselni a külvilág felé. Illetve a támogatók körével kapcsolatban, például akkor, amikor a Coors Companytól

fogadott el támogatást, amelynek alapítója a Republikánus Párt támogatója is volt.

A rákövetkező években a képviselők közötti különbség is problémát jelentett, mert a fiatalabb képviselők kompromisszumok nélkül kívánták képviselni a fekete szavazók érdekeit - minden olyan valós vagy vélt esetben, amelyről úgy gondolták, hogy korlátozza a már megszerzett jogokat. Ez az álláspont az idősebb kongresszusi képviselők pozícióját veszélyeztette.

Vagyis a vita lényege az volt, hogy a CBC elveihez való ragaszkodás, vagy a bizottsági kinevezésekért folytatott politikai pozicionálás, pragmatikus politizálás szabja-e meg a CBS irányvonalát.

A CBC politikai státuszáról és önállóságáról való vita minden éles politikai helyzetben [1] fellángolt, amely azt a kérdést próbálta tisztázni, hogy vajon a CBC egy párt a Demokrata Párton belül, vagy egy tőle független szervezet.

Charles Diggs demokrata képviselő, a CBC egyik alapítója úgy vélte, hogy a feketéknek nincsenek sem állandó szövetségeseik, sem ellenségek. Csak állandó érdekeik vannak, vagyis a CBC a Demokrata Párton kívül álló szervezet, amely saját, éppen aktuális érdekei szerint cselekszik a fekete szavazók érdekében. Átlépve a pártvonalon, képes a Republikánusokkal is együttműködni, ha a fekete szavazók érdeke úgy kívánja.

A másik beépített konfliktust a CBC saját, a Demokrata Párt által jóváhagyott költségvetése jelenti, amelynek segítségével önálló politikai cselekvésre nyílik lehetőség akár a párt elképzeléseivel is szembe menve. De a pénzügyi kettőség ellenére a CBC igyekszik fekete tagjait rábíni arra, hogy kollektív választói blokkként támogassák a Demokrata Párt programját, így biztosítva, hogy annak közpolitikai elképzelései megegyezzenek a fekete választók érdekeivel. Cserébe a CBC saját javaslatai a Demokrata Párt programjának részeként kerülhetnek be a törvényhozásba, míg a demokraták széles szavazói bázishoz jutnak hozzá.

A CBC szimbolikus reprezentációja a Kongresszusban az általuk képviselt fekete szavazók érdekeinek, céljainak megjelenítésére ad lehetőséget. Tehát nem igaz, hogy a CBC a mérleg nyelvét jelentené a két nagy párt között, és annak megfelelően szavaznak képviselői, hogy melyik párttól kapnak nagyobb támogatás a fekete választókat megcélzó közpolitikai javaslatai.

A CBC ennek a politikának megfelelően cselekedett a 70-es évek végétől, amikor megkezdődött a szociális programok költségvetésének lefaragása. A demokrata Jimmy Carter (1976-80) miniszterelnöksége idején például folyamatosan csökken-

tették a nagyvárosi övezetek támogatását, ahol sok fekete szavazó élt. Emellett a *Humphrey-Hawkins* [2] féle törvényjavaslat elfogadása sem valósult meg, pontosabban jelentősen kilúgozva emelkedett törvényerőre. Ekkor a CBC és a Demokrata Párt viszonya meglehetősen konfliktusosnak mondható.

A CBC lobbijében fogva több jelentős politikai döntéshez járult hozzá a 80-as években. Martin Luther King születésnapja 1983-ban lett hivatalos szövetségi ünnep, és 1986-ban hozta a Kongresszus az első elítélő szankciót a dél-afrikai apartheid rendszer ellen.

A 70-es évek annyi változást hozott, hogy felerősödött az egyre növekvő számú fekete politikus és választott tisztségviselő részéről egy önálló, sajátosan fekete politikai követelések megfogalmazására alkalmas politikai tömörülés iránti igény. A múltbeli kezdeményezésekhez képest hangsúlyosabbá kívánták tenni a pártalakítás mozgalmi és etnocentrikus jellegét, és azt is, hogy elképzelésükben többről van szó, mint egy párt létrehozása. Valójában új fekete identitást, közösségtudatot kívántak teremteni, hogy egységbe tömörítsék a fekete szavazókat.

1972 márciusában megtartották a *National Black Political Convention* összejövetelét Garyban (Indiana), ahol a szervezőkön (Richard Hatcher Gary polgármestere, Charles Diggs Detroit képviselője, Amiri Baraka aktivista New Jerseyből) kívül hétezer delegált vett részt.

A konferencián egy új *Black Agendát* (politikai cselekvési stratégiát) fogadtak el a fehér rasszizmuson és kapitalizmuson nyugvó amerikai rendszer megváltoztatására. 1976-ban a *Gary Convention* következményeként létrejött a *National Black Political Assembly*. 1980-ban pedig a Ron Daniels vezette *National Black Party*, és a Philadelphia Coalition 1500 taggal. Utóbbi létrehozta a *National Black Independent Political Partyt*, mely azonban nem könyvelt el jelentős politikai sikereket.

A Garyban tartott gyűlés arra is kereste a választ, hogy milyen okok vezettek Shirley Chisholm választási kudarcához. Az okok feltárása mellett a résztvevők megalapították a *National Black Independent Political Partyt*. A politikai stratégiaalkotásra március 11-12-én került sor.

Egyrészt sikerült közös politikai platformba tömöríteni az ott megjelent fekete politikusokat, például a fekete politika jövőjét nagymértékben különbözőképpen elképzelő Jesse Jacksont és Coretta Scott Kinget. Másrészt a háromezer főt számláló delegáció létrehozta a *National Black*

Political Assembly-t. Ez a majdan létrehozandó fekete párt előzményeként, protopártként funkcionált.

A *Black Agenda* megvalósításának esélyét jelentősen csökkentette, hogy William Clay és Walter Fauntroy fekete politikusok a demokrata George McGovernt támogatták a '72-es elnökjelölésen, aki ráadásul egy, a *Black Agendánál* kevésbé radikális politikai elképzeléseket tartalmazó '*Black Bill of Rights*'-al állt elő. A következő elnökválasztáson nem sikerült jelöltként indítaniuk Ron Dellumsot, mert visszalépett a jelöltségtől.

Az 1980-as kampányban, amely egyben a párt utolsó kampánya is volt, Ron Danielst indították, de neki az elnökjelöltséghez sem sikerült elég szavazatot összegyűjtenie.

1990-ben Joseph Mack nevével fémjelzett *Black Nationalist United African Party* jelent meg a közéletben. Az 1992-es választások alkalmával a függetlenként induló fehér milliárdos Ross Pero-t a CBS News közvélemény kutatása [3] szerint a fekete szavazók minimum 12%-a támogatta, míg a szavazóképes népesség 22%-a. Novemberben a választáson megkapta a szavazatok 19%-át és a fekete szavazatok 7%-át. Mindez azt jelezte, hogy korábban soha nem kapott ennyi szavazatot egy független jelölt, mint Ross Perot 1992-ben.

Az ezredforduló után több új fekete politikai-közösségi kezdeményezés is megjelent, így többek között a 2002-ben megalakult *National Organized Community of Group Proclamation*, amely politikai elődjének az 1972-ben összehívott *Gary Convention* tekintette. A kiáltvány a feketéknek szól, és elsődleges céljának a politikai, kulturális önazonosság megfogalmazását tekinti, az állampolgári tudatosságot. Ettől függetlenül, sőt talán pont ezért, minden elnyomott néppel való szolidaritást és az emberi jogok fontosságát hangsúlyozta.

Ugyanakkor támadta az amerikai szuperhatalmi elképzeléseket, a nemzetközi kereskedelmi politikát. Hazai viszonylatban a fekete és fehér érdekviszonyok mentén történő politizálással való szakítást tartotta fontosnak.

De a fehér hatalmi viszonyokon alapuló politizálást is elutasították. Ebbe a koncepcióba belefért Afrika felszabadítása a gyarmati függésből, a GATT, IMF, NAFTA, WTO hitelek felmondása, és összességében a nyugati kölcsönök szükségességével szembeni ellenérzés megfogalmazása.

A dokumentum úgy érvelt, hogy a szegregáció okai gazdaságiak, fontos a monopóliumok és a közszolgáltatások privatizációjának megszüntetése. A fogyasztói társadalom értékeinek elutasítása helyett a kooperáción alapuló hagyományos közösségek mellett érvelt, ahol a társadalom alapját a fekete

család jelenti. A család szerepének megerősítését jelentené, ha a bebörtönzött fekete férfiak száma csökkenne és a halálbüntetés is megszűnne. A helyi adózásról úgy vélekedett, hogy az legyen független a Kongresszustól, a helyiek döntsenek róla, és a kongresszusi vétó szűnjön meg a helyi törvényekkel kapcsolatban.

2003-ban Al Sharpton létrehozta a *New Alliance Party* nevű fekete pártot, a fekete szavazók érdekeinek hatékonyabb képviselőjére. A 2005-ös New York-i polgármester-választáson a fehér milliárdos Michael Bloomberg a Republikánus-Independent Party közös képviselőjeként megszerzte a fekete szavazatok 47 %-át [4]. Ez nagyban köszönhető annak, hogy több fekete politikus is támogatta, többek között Loius Farrakhan (*Nation of Islam*), Kweisi Mfume (Maryland), Charles B. Rangel (New York) és Carol Mosely Braun (Illinois).

(2012.01.26.)

További részek :

1. A mai fekete identitás az USA-ban
2. Az amerikai fekete politikai kultúra
3. Pillanatkép a mai amerikai fekete társadalomról
4. Harc a a fekete szavazókért: Politikai kommunikáció és kampánystratégiák szövetségi és állami választásokon az USA-ban
5. Az egyház, mint az amerikai fekete közösség méhe

7. A Jim Crow rendszer kialakulása Délen
8. Az NAACP létrejöttétől Franklin D. Rooseveltnél elnökválasztási kampányáig
9. Henry Truman elnökségétől a *Voting Rights Act* törvénybe iktatásáig
10. Az 1960-as amerikai elnökválasztási kampány és az Afrika-kérdés
11. A *Voting Rights Act* megszületésétől a Ronald Reagan-i neokonzervatív fordulatig
12. Jesse Jackson Szivárvány Koalíciójától Barack Obama elnökválasztási kampányáig
13. Jesse Jackson 1984-es elnökválasztási kampánya
14. George W. Bush, az « együttérző konzervatív », a republikánusok és a fekete közösség
15. Barack Husszein Obama 2008-as elnökválasztási kampánya
16. Hillary Rodham Clinton 2008-as elnökválasztási kampánya
17. *Affirmative Action*: A pozitív diszkrimináció elmélete és gyakorlata az USA-ban

Jegyzetek

[1] 1985-ben például, amikor Bill Gray (Demokrata) és a CBC tagjaként a Költségvetési Bizottság elnöke lett, ami veszélyeztette a CBC kritikai megnyilvánulásának lehetőségét, mivel ezzel Gray a Demokrata Párt vezetőségének pénzügyi tanácsadó szerepét is betöltötte.

[2] Az elképzelést, amely a New Dealhez hasonlóan szövetségi közmunkaprogramokat javasolt, Augustus F. Hawkins támogatta a Képviselőházban, míg Hubert H. Humphrey a Szenátusban.
http://en.wikipedia.org/wiki/Humphrey-Hawkins_Full_Employment_Act
(Letöltve: 2009. szeptember 5.)

[3] Lusane, Clarence. *African Americans at the Crossroads: The Restructuring of Black Leadership and the 1992 Elections*. Boston: South End, 1994. Analysis of the 1992 election from the vantage point of black politics. Idézi: Ali, H. Omar: « BlackPolitics. »
<http://www.towson.edu/history/8.3%20Black%20Politics/index.asp>
(Letöltve: 2009. július 20.)

[4] Pew Research Center for the People and the Press. Washington, DC, 2005. October 6–10, 2005 national survey conducted by Schulman, Ronca Bucuvalas Inc. Idézi: Ali, H. Omar: « Black Politics. »
<http://www.towson.edu/history/8.3%20Black%20Politics/index.asp>
(Letöltve: 2009. július 20.)

Képek forrása :

Címloldal - <http://preaprez.wordpress.com/>
5. old. - <http://www.islandmix.com>

Schlenker Ádám

- az ELTE Társadalomtudományi Karán tanult politológia és kulturális antropológia szakon, szakdolgozatát az amerikai fekete politikai kultúráról és a mai férfi testképről írta.

- kutatási területei az európai összehasonlító politika, az USA kül- és belpolitikája, a közpolitika és az esélyegyenlőség.

Schlenker.Adam(kukac)gmail(pont)com

Europa Varietas Intézet

1135 Budapest, Szent László út 15. 5. em. 8.
<http://www.europavarietas.org>
info(kukac)europavarietas(pont)org

© Schlenker Ádám
© 2011-2012 Europa Varietas Alapítvány